

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра економіки, права та управління бізнесом

РЕФЕРАТ
кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеня магістра
зі спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»
за магістерською програмою професійного спрямування
«Економіка, планування та управління бізнесом»

на тему: «Дослідження та прогнозування кон'юнктури ринку (на прикладі сиру в Україні)»

Виконавець:

студент центру заочної форми навчання
Федосєєнко Олена Андріївна

Науковий керівник:

к.е.н. доцент
Янковий Володимир Олександрович

ОДЕСА – 2018

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Тема кваліфікаційної роботи магістра: «Дослідження та прогнозування кон'юнктури ринку (на прикладі ринку сиру в Україні)».

Актуальність теми є розвиток сучасного національного господарства зумовлюється функціонуванням окремих ринків, серед яких провідна роль належить споживчому ринку загалом і продовольчому ринку зокрема. Майже шосту частину валового внутрішнього продукту нашої держави забезпечує ринок продовольчих товарів. У структурі продажів продовольчих товарів торговельної галузі продукція сиру, не враховуючи алкогольні напої та тютюнові вироби, займає сьому позицію, адже сир є висококалорійним і біологічно цінним продуктом харчування. Із зростанням грошових доходів населення в структурі його споживання продовольчих товарів домінує збільшення калорійніших і кращих за біологічними характеристиками продуктів, тому тенденція щодо зростання попиту на продукцію сиру в Україні очевидна. Збільшення попиту на різні види сиру стимулює розвиток молокопереробної та торговельної галузей, діяльність яких зумовлює процес формування і функціонування національного ринку сиру. При цьому на достатньо насиченому ринку сиру посилюється конкурентна боротьба як у молокопереробній, так і в торговельній галузі. Така ситуація визначає необхідність постійного дослідження ринку і на основі цього реалізацію відповідних заходів як у молокопереробній, так і в торговельній галузі з урахуванням вимог споживачів на ринку сиру. Проблеми ринкового механізму господарювання у світовому економічному просторі знайшли відображення в наукових дослідженнях багатьох вітчизняних та зарубіжних учених, зокрема в працях таких дослідників, як Д. А. Аакер [1], В. Д. Базилевич [2], В. І. Власов [3], С. С. Гаркавенко [4], П. Гейк [5], С. М. Кваша [6], Ф. Котлер [7-10], В.А. Карпов [11] та інші.

Проте, незважаючи на значну кількість наукових праць, в яких досліджуються питання формування, функціонування й розвитку різних товарних ринків, проблеми теоретико-методичного забезпечення та вирішення науковопрактичних завдань щодо обґрунтування потреби вдосконалення способів формування та функціонування ринку сиру національного виробництва залишаються недостатньо дослідженими. У зв'язку з цим постає необхідність поглибленого вивчення основних системоутворюючих елементів формування вітчизняного ринку продукції сиру й наукового обґрунтування концептуальних підходів і практичних способів оцінювання попиту, регулювання пропозиції та методів просування різних видів сиру на внутрішній ринок. Актуальність цих проблем визначила вибір теми.

Метою даної магістерської роботи є аналіз стану кон'юнктури ринку сирів в Україні, перспективи його розвитку та вплив на загальний стан економіки країни.

Завданнями роботи є:

- розкрити сутність кон'юнктури ринку;
- визначити основні методи дослідження кон'юнктури;
- виявити основних суб'єктів сучасного ринку сирів в Україні;
- оцінити основні показники кон'юнктури та їх значення;
- проаналізувати світовий та ринок сирів України;
- визначити основні проблеми розвитку ринку сирів;
- скласти прогноз розвитку ринку сирів в Україні;
- виявити фактори та можливості щодо підвищення ефективності функціонування ринку сирів України.

Об'єктом дослідження є ринок сиру України, його стан та перспективи розвитку.

Предметом дослідження є теоретичні методологічні аспекти діяльності та прогнозування кон'юнктури ринку.

Методи дослідження. Для дослідження поставлених проблем були використані загальноекономічні методи аналізу, а також кількісні та якісні методи. Для прогнозування розвитку ринку сирів був використаний балансовий метод змінних. Також були застосовані комп'юерні програми, як Ms Excel для обробки даних та їх розрахунків.

Інформаційною базою для аналізу та прогнозуванню кон'юнктури ринку молочних продуктів України включає законодавство України, різні наукові видання, прогнози, маркетингові дослідження вчених, офіційні статичні дані, матеріали конференцій, електроні джерела присвяченні українському ринку молочних продуктів.

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота магістра складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (44 найменувань) та одного додатку. Загальний обсяг роботи становить 80 сторінок. Основний зміст викладено на 70 сторінках Робота містить 8 таблиць, 14 рисунків.

Публікації. За матеріалами дослідження було опубліковано статтю «Дослідження кон'юнктури ринку сиру в Україні» в науковому студентському віснику №29.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі «Теоретичні аспекти дослідження та прогнозування кон'юнктури ринку» розглянуто сутність кон'юнктури ринку, визначені основні методи дослідження ринку та загально розглянуто ринок сиру України.

У другому розділі «Дослідження кон'юнктури ринку сирів в Україні» проаналізовано сучасний ринок сирів України, а також світу. Виявлені тенденції розвитку ринку.

У третьому розділі «Прогнозування кон'юнктури ринку сирів України» запропоновано, як можна поліпшити стан розвитку ринку сирів в Україні.

ВИСНОВКИ

Проведене дослідження дозволило зробити висновки, основні з яких такі:

1. Особливим предметом дослідження ринку є його кон'юнктура. Кон'юнктура – це найважливіші ознаки, риси, показники, які характеризують поточний і перспективний стан розвитку економіки світового господарства, його окремих регіонів, країн, певної галузі або ринку продуктів і послуг. Поняття кон'юнктура включає в себе сукупність взаємопов'язаних між собою умов, котрі визначають (обумовлюють) перехід з одного стану в інший.

2. Методика дослідження кон'юнктури — це послідовність дій і сукупність конкретних прийомів дослідження, що забезпечують аналіз сформованої ситуації на ринку і виявлення найближчих перспектив його розвитку.

3. Методика вивчення економічної кон'юнктури передбачає такі види робіт: а) визначення об'єкта (вид ринку або його частини) дослідження; дослідження основних рис і особливостей ринку; б) визначення переліку показників кон'юнктури; в) формування інформаційної бази аналізу кон'юнктури; г) визначення методів дослідження; д) аналіз результатів дослідження; е) визначення методів прогнозування кон'юнктури; ж) упорядкування кон'юнктурного прогнозу.

4. Ринок сиру України - один з найдинамічніших сегментів зі стійким приростом обсягів виробництва, споживання та охоплення міжнародних ринків. В

Україні сир створювати стали в ХХ столітті. Тепер виробництво здійснює понад 150 підприємств, 2/3 з них виробляють тверді сичужні сири, решта - м'які і плавлені.

5. За підсумками 2017 року найбільші гравці ринку сиру наступні: «ТЕРРА ФУД», ТОВ «Торговий дім «Західна молочна група»», «Молочний альянс», «Мілкіленд», «Клуб Сиру», «Бель Шостка Україна».

6. Вивчення кон'юнктури здійснюється за допомогою комплексу економічних показників, що дозволяють, по-перше, дати кількісну характеристику якісним змінам, що відбуваються у процесі відтворення і характеризують сформовану ситуацію на ринку; по-друге, визначити значущість, напрямки і тенденції розвитку кон'юнктури, тобто скласти прогноз.

7. Сир - це продукт, який знайом людям багато тисячоліть. Залежно від технології виробництва сири можуть бути: твердими; м'якими; розсолами; переробленими (плавленими). Незважаючи на таку різноманітність саме твердий сир входить до числа найпопулярніших делікатесів. Його роблять з різних видів молока : коров'ячого; козиного; овечого і так далі. Самою затребуваною сировиною для виготовлення сиру залишається коров'яче молоко.

8. З 2010 по 2017 роки молочна продукція, а саме виробництво сиру потрапило під вплив економічних коливань, саме тому виробництво цієї продукції з кожним роком зменшувалось. Протягом 6 років зменшувався експорт сиру дуже швидко, але вже з 2017 року почав трохи змінюватись у кращий стан. Хоча імпорт всі ці роки був завжди менш за експорт, що показує добру динаміку.

9. Глобальний ринок сирів сегментований на основі ресурсів, типу, продукту, каналу розповсюдження та географії. На підставі ресурсів він поділяється на сир, отриманий з коров'ячого молока (цільного молока та знежиреного молока), овечого молока, козячого молока та молока буйволів. Але дуже цікаво, що у світі також поширюється такий вид сирів, як веганський. До

2024 року загальний ринок вегетаріанських сирів досягне 3,906 мільйонів доларів; що зростає на 7,6% у період з 2016 по 2024 рік. До найбільших проблем сучасного українського ринку молочної продукції можна віднести: 1. Відсутність якісної сировини, для виробництва продукції. 2. Невеликий ринок збуту продукції, що змушує більшість підприємств скорочувати виробництво та працювати на склади, чи навіть взагалі закрити виробництво. 3. Низький технологічний рівень на виробництвах, відсутність сучасного обладнання. 4. Падіння рівня внутрішнього споживання через кризові явища в країні. 5. Неструктуроване виробництво та брак кооперації.

10. Найбільш вдалим варіантом сполучення прогнозних значень змінних "Споживання", "Виробництво" та "Експортне-імпортне сальдо" - є варіант отриманий за допомогою поліноміального тренду, оскільки саме він має мінімальне абсолютне відхилення від балансового рівняння. Прогнозування показників за балансовим методом означає, що споживання сиру в Україні в 2019 році складе 68,92 тис. т, виробництво буде складати 85,39 тис. т, а експортно-імпортне сальдо буде негативним, при чому імпорт переважатиме експорт на 16,477 тис т.

11. Молокопереробна галузь промисловості сьогодні потребує негайних реанімаційних заходів, що допоможуть вивести її з кризового стану. На жаль, сьогодні виникають значні проблеми з фінансуванням необхідних заходів, що пов'язано з тривалою економіко-політичною кризою всередині країни. Але, не зважаючи на це, молокопереробна галузь має перспективи подальшого розвитку, якщо отримає підтримку з боку держави під час запровадження заходів щодо підвищення якості молока-сировини для виробництва молочної продукції.

12. Основними напрямками, які покращать стан молочного ринку України можна назвати наступні: 1. Удосконалення якості виробленої продукції, модернізація обладнання. 2. Пошук прибуткових каналів для експорту продукції.

3. Вироблення продукції згідно з нормами ЄС, що призведе до глобального виведення продукції на міжнародний рівень.

АНОТАЦІЯ

Федосєєнко Олена Андрїївна, «Дослідження та прогнозування кон'юнктури ринку (на прикладі ринку сиру в Україні)»

кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістра зі спеціальності: «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» за магістерською програмою професійного спрямування «Економіка, планування та управління бізнесом»
Одеський національний економічний університет
м. Одеса, 2018 рік

Кваліфікаційна робота магістра складається з трьох розділів. Об'єкт дослідження – ринок сиру України, його стан та перспективи розвитку.

Розглянуто сутність та особливості кон'юнктурних досліджень; методичні підходи щодо дослідження кон'юнктури ринку; економіко-математичні моделі у прогнозуванні ринкової кон'юнктури.

Надано загальну оцінку стану ринку сиру України; виявлено тенденції розвитку ринку сиру України; визначено місце України на ринку сиру.

Визначено основні проблеми зміцнення позицій України на світовому ринку сиру; здійснено прогнозування стану ринку сиру України.

Ключові слова: сир, кон'юнктура ринку, прогнозування, балансовий метод, розвиток.

ANNOTATION

Fedoseienko Olena «Research and forecasting of the market's conjuncture (on the example of Ukrainian cheese market)»

thesis for Master degree in specialty “Entrepreneurship, Trade and Stock Exchanges” under the program “Economics, Planning and Business Management”
Odessa National University of Economics
Odessa, 2018

Master's qualification work consists of three sections. The object of research is the cheese market of Ukraine, its state and development prospects.

The essence and features of conjuncture studies are considered; methodological approaches to market research; economic and mathematical models in forecasting market conditions.

A general assessment of the state of the cheese market of Ukraine is given; the tendencies of development of the cheese market of Ukraine are revealed; the place of Ukraine in the cheese market is determined.

The main problems of strengthening of Ukraine's positions on the world cheese market are determined; forecasting the state of the Ukrainian cheese market was made.

Key words: cheese, market's conjuncture, forecasting, method of balance, development.

АНОТАЦІЯ

Федосеєнко Олена Андріївна, «Дослідження та прогнозування кон'юнктури ринку (на прикладі ринку сиру в Україні)»

кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістра зі спеціальності:
«Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» за магістерською програмою професійного
спрямування «Економіка, планування та управління бізнесом»
Одеський національний економічний університет
м. Одеса, 2018 рік

Кваліфікаційна робота магістра складається з трьох розділів. Об'єкт дослідження – ринок сиру України, його стан та перспективи розвитку.

Розглянуто сутність та особливості кон'юнктурних досліджень; методичні підходи щодо дослідження кон'юнктури ринку; економіко-математичні моделі у прогнозуванні ринкової кон'юнктури.

Надано загальну оцінку стану ринку сиру України; виявлено тенденції розвитку ринку сиру України; визначено місце України на ринку сиру.

Визначено основні проблеми зміцнення позицій України на світовому ринку сиру; здійснено прогнозування стану ринку сиру України.

Ключові слова: сир, кон'юнктура ринку, прогнозування, балансовий метод, розвиток.

ANNOTATION

Fedoseienko Olena «Research and forecasting of the market's conjuncture (on the example of Ukrainian cheese market)»

thesis for Master degree in specialty “Entrepreneurship, Trade and Stock Exchanges” under the
program “Economics, Planning and Business Management”
Odessa National University of Economics
Odessa, 2018

Master's qualification work consists of three sections. The object of research is the cheese market of Ukraine, its state and development prospects.

The essence and features of conjuncture studies are considered; methodological approaches to market research; economic and mathematical models in forecasting market conditions.

A general assessment of the state of the cheese market of Ukraine is given; the tendencies of development of the cheese market of Ukraine are revealed; the place of Ukraine in the cheese market is determined.

The main problems of strengthening of Ukraine's positions on the world cheese market are determined; forecasting the state of the Ukrainian cheese market was made.

Key words: cheese, market's conjuncture, forecasting, method of balance, development.